

พระราชบัญญัติ
การค้าข้าว
พุทธศักราช ๒๕๖๕

อนันต์มหิตล
ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕
เป็นปีที่ ๑๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรวางระเบียบการค้าข้าว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๕๖๕”
มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือกทุกชนิด ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว และรวมตลอดถึงปลายข้าว

“การค้าข้าว” หมายความว่า การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนกรรมสิทธิ์ข้าว
“ผู้ค้าข้าว” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้มีกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งนาย และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าหกนายซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจและหน้าที่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใดหรือคณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแทนคณะกรรมการได้

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ หรือเคหสถานของบุคคลใดเพื่อตรวจข้าว ไร่รับในการขาย หรือแลกเปลี่ยนข้าว รายงานการค้าข้าว และเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการค้าข้าวได้ในเวลากลางวัน และมีอำนาจสั่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวกับการนั้นได้

^๑ ราชกิจจานุเบกษา ๖๓ ตอนที่ ๒๙ ก ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศเขตต์ควบคุมการค้าข้าวได้

มาตรา ๘ ในเขตต์ควบคุมการค้าข้าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจ

(๑) กำหนดราคาสูงสุดของข้าว

(๒) ห้ามมิให้ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนข้าวเกินกว่าราคาที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) สั่งให้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บข้าว หรือห้ามยกย้ายข้าวจากสถานที่เก็บ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพข้าว เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาต

(๔) สั่งให้ผู้ค้าข้าว ขายข้าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดตามราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙ ในเขตต์ควบคุมการค้าข้าว ผู้ประกอบการค้าข้าวต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการก่อน

การขออนุญาตประกอบการค้าข้าว ให้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ผู้ที่ทำการค้าข้าวอยู่ก่อนวันประกาศเขตต์ควบคุมการค้าข้าว ให้ยื่นคำขออนุญาตประกอบการค้าข้าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันประกาศเขตต์ควบคุมการค้าข้าว

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวต้องเก็บหนังสืออนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งอาจจะแลเห็นได้สะดวก ณ สถานที่ทำการค้าข้าว

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) กสิกรซึ่งขายหรือแลกเปลี่ยนข้าวซึ่งกสิกรนั้นผลิตได้จากเนื้อที่ที่ตนทำ

(๒) ผู้ที่ขายหรือแลกเปลี่ยนข้าวครั้งหนึ่งมีปริมาณดังนี้

(ก) ข้าวเปลือกทุกชนิดไม่เกินสองเกวียนหลวง

(ข) ข้าวอื่น ๆ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดกิโลกรัม

มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องทำรายงานการค้าข้าวยื่นต่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ในเขตต์ควบคุมการค้าข้าว ห้ามมิให้ผู้ประกอบการค้าข้าวคนใดขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนกรรมสิทธิ์ข้าวแก่ผู้ที่มีได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว เว้นแต่ไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑

บุคคลใดต้องการซื้อข้าวเกินปริมาณที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ เพื่อบริโภค ให้ขออนุญาตต่อคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการได้ออกหนังสืออนุญาตแล้ว ก็ให้ผู้ประกอบการค้าข้าวขายข้าวให้บุคคลนั้นได้

หนังสืออนุญาตตามความในวรรคก่อน คณะกรรมการจะออกให้เฉพาะคราวหนึ่งหรือหลายคราวเป็นประจำก็ได้

มาตรา ๑๔ ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ต้องแสดงราคาข้าวประจำวันเป็นภาษาไทยไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งอาจจะแลเห็นได้สะดวก ณ สถานที่ทำการค้าข้าว

มาตรา ๑๕ หนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวให้มีกำหนดเวลาและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ หนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวให้ใช้ได้เฉพาะตัว จะโอนกันไม่ได้ และเมื่อเลิกประกอบการค้าข้าวแล้ว ต้องแจ้งให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งออกตามความในมาตรา ๘ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓ วรรค ๑ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บข้าว หรือชดเชนหรือฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๖ หรือให้ถ้อยคำเท็จแก่บุคคลนั้น ๆ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติการหรือละเว้นปฏิบัติการในหน้าที่อันเป็นการช่วยเหลือให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ปรีดี พนมยงค์

นายกรัฐมนตรี